

М. О. Скочко

викладач-стажист кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Науковий керівник: О. О. Кравченко

доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету соціальної та
психологічної освіти, Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Волонтерська допомога – один із важливих методів добровільної соціальної роботи. Основні підходи до неї сформульовані у Загальній декларації волонтерів, яку прийнято на IX Конгресі Міжнародної асоціації волонтерів (Франція, 14 вересня 1990 р.).

Волонтерство – інструмент соціального, культурного, економічного та екологічного розвитку. Це добровільна, непрофесійна соціальна робота, яка сприяє поліпшенню якості життя особистості, особистісному зростанню, поглибленню почуття солідарності, задоволенню потреб людини.

Волонтерами є:

- діти середнього шкільного віку, старші школярі, студенти вищих навчальних закладів;
- громадяни середнього і пенсійного віку;
- клієнти соціальних служб, які є учасниками програм самопомоги і взаємодопомоги;
- родичі клієнтів соціальних служб;
- професіонали, які приділяють вільний від роботи час добровільній допомозі.

Волонтерство – це організований і керований процес участі людей у діяльності державних уповноважених органів влади в різних недержавних

організаціях і установах третього сектору. Перш ніж стати волонтером кандидат проходить спеціальну підготовку в соціальній службі (крім фахівців). Процес підготовки волонтерів складається з кількох етапів:

1. Проведення агітації, залучення громадян до волонтерської роботи (рекретування).

2. Проведення співбесіди, інтерв'ю з кандидатом, під час яких відбувається знайомство із соціальними працівниками, соціальною службою, програмою соціальної допомоги, до якої залучається кандидат, отримується основна інформація про нього, з'ясовуються мотиви участі у волонтерській роботі.

3. Підготовка до волонтерської роботи. Проведення курсів, тренінгів, семінарів, на яких волонтери отримують основні знання, оволодівають основними вміннями і навичками соціальної роботи з різними цільовими групами і категоріями населення.

4. Організація волонтерських груп, реалізація волонтерської роботи. На цьому етапі вона здійснюється відповідно до певної соціальної програми, плану роботи у групі, графіка волонтерської допомоги.

5. У разі припинення роботи волонтерської програми – припинення участі волонтерів у добровільній допомозі чи їх переведення в інші програми [1].

Досвід ЄС з підтримки волонтерської діяльності молоді ілюструє сучасні тенденції європейської молодіжної політики. Зокрема, ідеться про орієнтування цієї політики на розширення «молодіжного виміру» в політиці ЄС за всіма сферами суспільного життя та на різних рівнях управління, що обумовлено належним врахуванням міжсекторальної природи молодіжної політики. Це зумовило утворення міжсекторального підходу до вирішення проблем молоді, який спирається, насамперед, на забезпечення міжвідомчої взаємодії та координації, а також на партнерство держави, бізнесу та громадськості.

В Україні профільним законодавчим актом, який регулює суспільні відносини з питань волонтерства, є Закон України «Про волонтерську діяльність» від 19 квітня 2011 р. У законі ця діяльність визначається як

добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги. Стосовно особливостей вікових меж у законі зазначено, що особи віком від 14 до 18 років можуть здійснювати волонтерську діяльність за згодою батьків (усиновлювачів), прийомних батьків, батьків-вихователів або піклувальника. Якщо порівняти це положення з європейською практикою, то можна зазначити, що таких обмежень в Європейській хартії прав та обов'язків волонтерів не закріплено. Критична позиція експертів щодо цієї норми спирається на те, що таким чином запроваджується певне обмеження права молоді від 14 до 18 років на самостійність прийняття рішення про зайняття такою діяльністю [2].

Подальший розвиток волонтерської діяльності молоді в Україні вимагає закріплення в освітньому, молодіжному законодавстві, а також у законодавстві про працю цього сегменту неформальної освіти. Це дозволить наблизити вітчизняну систему освіти та роботу органів публічної влади з питань молоді до кращих зарубіжних практик. Загалом створення умов для розвитку неформальної освіти як невід'ємної складової частини сучасного простору соціального становлення та розвитку молоді відкриває нові перспективи для осучаснення державної молодіжної політики в Україні.

Список використаних джерел

1. Тюптя Л. Т. Соціальна робота (теорія і практика) [Текст] : навч. посібник / Л.Т. Тюптя, І. Б. Іванова. – К. : Знання, 2008. – 578 с.

2. Закон України Про волонтерську діяльність
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>